

MASARYKOVA UNIVERZITA

**Fakulta sociálních studií
Katedra politologie**

Tomáš Burša (UČO 363888)
Bezpečnostní a strategická studia
bakalářské studium
imatrikulační ročník 2009

Bezpečnostní terminologie(B)
Úvod do bezpečnostních a strategických studií (BSS101)
Seminární práce

Mocenská balance

V Brně 20. 10. 2009

Stav rovnováhy, ani jedna ze stran potencionálního, reálného konfliktu nemá převahu nad soupeřem. Tento nulový rozdíl v síle je jednou z možností udržování míru. Tento systém udržování rovných sil se uplatňoval především v Evropě před první světovou válkou. Nelze jej vnímat do důsledku, neboť žádné dva subjekty si nejsou nikdy zcela bez výjimky rovny.

Narušení mocenské balance vedlo ke komplikované situaci v následujících letech.

Barbarství

Nekonvenční použití síly pro útok za účelem narušení základních prvků nepřátelské vojenské infrastruktury a záměrné nikoli náhodné ničení civilních cílů. Podstatné jsou dopady na morálku nepřítele, nejen škody materiální. Z proti civilistům namířeným bojům vzniká odpor k jednání útočníka na mezinárodní scéně.

Barbarství je jednou ze čtyř základních strategií podle Arreguina-Tofta.

Bariéra

Překážka znemožňující nebo alespoň ztěžující dosažení konkrétního cíle. Bariéra může být jak fyzicky existující, tak abstraktní. Například hradby jsou materiální naproti tomu dovozní cla – abstraktní. Vytváření bariér je vnímáno jak negativně, tak pozitivně, záleží na konkrétním případě a zda se díváme z pohledu vykonavatele či toho proti komu je bariéra namířena. Důležité jsou pro určení hodnocení vlastní zájmy aktérů. Stavba zdi oddělující palestinská území v Izraeli, kvůli bezpečnostním hrozbám je okolními státy vnímáno negativně, ale Izrael to vnímá jako důležitý prvek ochrany obyvatelstva.

Bariéry prohlubují rozdíly mezi lidmi.

Bezbrannost

Stav, při němž je subjekt neschopen se sám bránit. Jedná se například o státy bez vlastní armády, nebo její části. Kupříkladu pobaltské státy jsou zranitelné vzdušnými silami, proto je jejich bezbrannost odstraněna stálou přítomností letounů ostatních armád NATO.

Bezbrannost Tibetu vůči ČLR je často připomínána.

Bezpečnost

Stav při němž je jedinec případně skupina lidí mimo jakékoli ohrožení, jak ze vnitř, tak z venčí. Bezpečnost subjektu je ovlivňována mj. jeho náležitostí k dalším subjektům, ať už prvků jedné úrovně, či díky „zastřešení“ jiným prvkem. Pocit, který je lidmi povětšinou vyhledáván, neboť se jedná o jednu ze základních lidských potřeb.

Bezpečnost republika nebyla v posledních letech ohrožena.

Národní bezpečnost

Označuje bezpečnost národa, povětšinou ve spojení s národním státem. Je obdobou sousloví státní bezpečnost, ten však především v českém jazyce dostává negativní podtext, kvůli názvu tajné policie v socialistickém Československu.

Národní bezpečnost zajišťují silové složky státu.

Světová bezpečnost

Tento pojem se používá ve spojení s jevy, které ohrožují celý svět. Jedná se o biologické zbraně, jaderné zbraně, obecně zbraně hromadného ničení. Světová bezpečnost je však ohrožena také jevy, které lidé nemohou snadno ovlivnit: pandemie, přírodní katastrofy, změny klimatu.

Světovou bezpečnost ohrožuje nový kmen chřipky.

Bilance bojů

Výsledek, dopady bojové činnosti na znesvářené strany. Poměr ztrát a zisků území, materiálu, techniky případně počty obětí. Tento pojem je často médií zmiňován pouze ve spojení se ztrátami, bez reálného vyhodnocení nastalé situace.

Bilance bojů posledního týdne nebyla příznivá ani pro jednu z válčících stran.

Bilateralita

Vztah výlučně mezi dvěma samostatnými uskupeními. Jedná se o protiklad multilaterality, tedy propojení několika aktérů společnými cíly. Příkladem jsou smlouvy mezi dvěma státy např. o umístění vojsk jednoho na území druhého.

Bilateralita je již za námi, a nastoupila multilateralita.

BIS

Bezpečnostní informační služba, civilní kontrarozvědka České republiky. Jedna ze základních složek obrany státu, obdoba jiných agentur ve světě např. FBI(Federal Bureau of Investigation). Jejím úkolem je především ochrana před terorismem, organizovaným zločinem a zajištění republiky v oblasti ekonomické.

BIS sleduje zaměstnance ruské ambasády v ČR.

Blokáda

Zamezení pohybu osob, materiálu, obvykle je užitá preventivně. Cílem blokády je získání strategické výhody, nebo eliminaci výhod protistrany. Může být použita k reálnému naplnění embarg.

Blokáda Kuby zabránila dalšímu rozmístování raket u amerických břehů.

Boj

Vojenský střet dvou uskupení, tvořenými několika menšími útvary. Nejmenší možný zaznamenaný střet. Je neodmyslitelnou součástí válečných plánů, ale objevuje se také v tajných operacích, které probíhají bez vyhlášení válečného stavu. V širším pojetí je boj obecným vyjádřením pro otevřený konflikt.

Boj v horách byl obtížný.

Bojkot

Nátlak prostřednictvím odmítání statků. Obvykle se jedná o ukončení užívání výrobků některého státu, za účelem změny postoje postiženého státu. Důležitou roli hraje vliv psychický. Specifickým bojkotem je hladovka, neboť je vztažena k jednomu nebo několika málo jedincům.

Bojkot čínského zboží se ukázal jako neúčinný.

Bombardování

Prvek taktiky jehož význam rostl především od 1. světové války až do dnes. Účinky bombardování mohou velmi ničivé, ale zároveň je často nepřesné. Největšího významu dosáhlo bombardování během 2.světové války, kdy byla často plošně bombardována rozsáhlá území. Důsledky byly těžko snesitelné především pro civilní obyvatelstvo zasažených oblastí.

Bombardování jeskynních komplexů v Afghánistánu bylo neúčinné.

Bitva

Děj vymezený náležejícím časem, místem a aktéry. Obvykle je součástí, jedním z prvků války. Její výsledek je východiskem pro další plánování následujícího postupu. Význam bitev je v dnešních konfliktech mnohem menší, než tomu bylo v starověku a středověku. Především masové bitvy rozhodovali o úspěchu či neúspěchu celých tažení. Díky vysoké mobilitě dnešních armád není cílem velitelů shromažďovat obrovské skupiny armád do malého prostoru.

Bitva u Slavkova byla jednou z nejdůležitějších Napoleonových bitev.

Bipolarita

Rozdělení světa na dvě velmi silné zhruba stejně mocné poloviny. Obě části se navzájem drží v šachu, neboť přímý konflikt by mohl být zdrcujícím pro oba tábory. Praktická bipolarita je představována především „studenou válkou“, soubojem komunistických režimů a kapitalistického západního světa.

S koncem studené války zmizela 50-ti letá bipolarita.

Brigáda

Vojenský útvar o síle řádově tisíců mužů, v armádách NATO se jedná přibližně o 5000 lidí. V Armádě České republiky jsou brigády členěny dále do praporů. Brigády jsou páteří pozemních a podpůrných sil AČR. Různé armády světa člení brigády odlišně. Některé armády reorganizují svoje armády a brigády teprve vytvářejí, nebo jim přiřazují nová kritéria.

Brigáda sídlící v Hranicích má historický název „Dukelská“.

Bunkr

Defenzivní pevný prvek obrany, obranných linií. Jejich výstavba u nás probíhala především v meziválečném období, ve stejné době vznikaly pevné obranné prvky i v dalších státech Evropy. Značnou nevýhodou pevných postavení je nulová mobilita a vysoké náklady na stavbu.

Traduje se, že československé bunkry ocenil i Hitler.